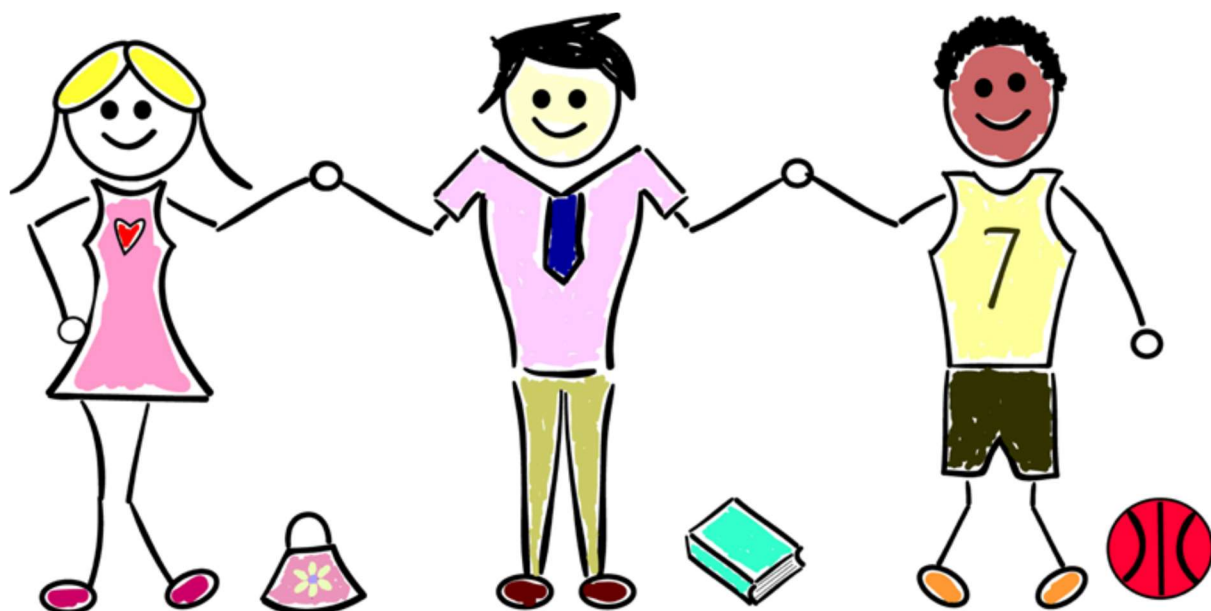

VEILEDER FOR ANSATTE OG RESSURSTEAM NÅR DET OPPSTÅR BEKYMRING RUNDT BARN I BARNEHAGEN

Innhold:

Rutiner:

- Rutiner når bekymring rundt barn i barnehagen oppstår S.2
- Avtale etter bekymringssamtale/Handlingsplan S.5

Risikosituasjoner:

- Risikosituasjoner knyttet til barnet S.6
- Risikosituasjoner knyttet til familien S.6
- Hva skal jeg se etter? Risikofaktorer som kan bekrefte min bekymring S.7
- Trekk v/ forelderfunksjonen S.8

RUTINER NÅR BEKYMRING RUNDT BARN I BARNEHAGEN OPPSTÅR

TRINN	SAKSGANG	KOMMENTARER /VEILEDNING
1	Kartlegg din bekymring	<p>Det er "noe" ved ..... som vekker bekymring eller undring hos deg. Hva er dette "noe" – konkretiser!</p> <p>Gi deg selv tid til å kartlegge, - still følgende spørsmål til deg selv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva er det som vekker bekymring? (sjekk i forhold til "riskfaktorer") - Hvorfor vekker dette bekymring hos meg?(har det sammenheng med mine egne verdier/holdninger, er jeg for snever, tolerant, intolerant) - Hvor ofte skjer dette? I hvilke situasjoner? - Hvor lenge har dette vart? Er det andre her på arbeidsplassen som også er bekymret?
2	Orienter din nærmeste Overordnet – (styrer – medlem av ressursteam)	<p>Du kan med fordel dele din bekymring med en annen voksen; en arbeidskollega, eller en fra ressursteamet for å finne ut om dette er bekymringsfullt.</p> <p>Ta likevel din bekymring opp med styrer i etterkant av drøftingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - et problem skal aldri bæres alene - del det med en du stoler på - informer nærmeste overordnede
3	Bekymringen løftes opp i barnehagens ressursteam.	<p>Bekymringen presenteres og drøftes i ressursteamet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - legges fram av den som har best kjennskap til saken , innkaller eventuelt den som "eier" bekymringen - gir veiledning og støtte til hverandre, får inn flere perspektiver i gruppa - vurderer videre framgangsmåte: samtale m/foresatte? Tiltak ifht barnet? Videre observasjon av barnet? Kan løses internt i samarbeid m/ foresatte? Søke veiledning av en samarbeidsinstans? (Helsestasj, Nav, PPT, B.vern...andre?) - Avklare hvem i ressursteamet som skal ha ansvar for videre oppfølging av barn/ familien? Kompetanse – relasjon kjemi...
4	Forberedelse til samtale med foresatte i ressursteam	<p>Tenk over følgende når du planlegger samtalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva er målet med samtalen? - Hva ønsker du å oppnå? - Hva er vesentlig/uvesentlig å ta med i samtalen. - Når skal samtalen finne sted? (Det er et poeng å unngå og ta opp vanskelig temaer rett for helger, ferier og lignende.) - Hvor skal samtalen være? (Finn et rom som kan være ok for alle) - Hvem andre skal delta? - Søk å oppnå størst mulig jevnbyrdighet mht antall møtedeltakere fra hjemmet kontra bhg/offentlig part. Ha med færrest mulig. Ta høyde for at samtalen også kan være vanskelig for foreldre. Tenk at det "vanskelige" kan bli saklig og ordentlig. Forbered deg mentalt- "Hva er det verste som kan skje under samtalen"? <p>Målet er å få til et samarbeid basert på likeverd og brukermedvirkning,</p> <p>Hvor lang tid skal settes av til samtalen? På hvilken måte bør innkallingen skje? (Eks: Å sende lapp med barna hjem er ikke lurt.)</p>

TRINN	SAKSGANG	KOMMENTARER /VEILEDNING
5	<p>Samtale med foresatte.</p> <p>Har foresatte samme bekymring som deg? Har de andre bekymringer enn deg?</p> <p>Avtale for videre arbeid?</p> <p>Har de ingen bekymring?</p>	<p>Snakk med foresatte om din bekymring så tidlig som mulig.</p> <p>Det er viktig å få til konstruktive samtaler før det blir konflikter. Klargjør hensikten med samtalen. Tydeliggjøre samtaleemnet. Ikke pakk inn. Sett ned viktige punkter. Vær konkret i dine beskrivelser</p> <p>Den i ressursteamet som har innkalt har ansvar for samtalen. Del bekymringen - ikke anklag. (det kan lett skje at foresatte mottar budskapet som kritikk) Vis respekt , ikke vær fordømmende Lytt til foresattes opplevelser og forslag. Gi rom for tenkepauser.</p> <p>Oppsummer samtalen. Sett opp forslag til tiltak som skal prøves. Lag skriftlig avtale om hvilke tiltak som skal iverksettes, hvor lenge de skal prøves, om og event hvilke andre instanser som er naturlig og ønskelig å samarbeide med.</p> <p>Bruk skjemaet: "Tiltaksplan etter samtale" – med ny dato for oppfølgingsmøte og begge parters underskrifter.</p> <p>Dersom foresatte avviser det du presenterer, er uenig, blir sinte og/eller ikke ønsker samarbeid vedrørende barnets/egen situasjon - Ikke svar med "samme mynt" , men gi dem tid til å "rase" ut dersom det er behov for det. Viktig å snakke med foresatte om hvilke konsekvenser det kan få for barnet dersom ikke god og nødvendig hjelp settes inn.</p> <p>Orienter så styrer. Gi en redegjørelse av saken. Legg ved det du har av skriftlig dokumentasjon. Drøft sammen om hva som videre skal skje.</p>
6	<p>Ettersamtale i ressursteam</p>	<p>Etter samtalen med foresatte tas en ettersamtale i ressursteamet. Dette for å få ut/sortere følelser, sette ord på hvordan det forløp, hva kunne vært gjort annerledes, hva ble oppnådd og lignende. Avklare videre handlingsalternativer.</p> <p>Ettersamtalens innhold kan med fordel tas opp med foresatte og anbefale at de gjør noe tilsvarende.</p>
7	<p>Oppfølgings møte med foresatte</p> <p>Hvem er med på møtet? Deler alle samme bekymring? Avtale for videre arbeid (handlingsplan</p>	<p>Innkall til nytt møte, i henhold til avtaleskjemaet.</p> <p>Redegjør for bakgrunn for første samtale og hva en ble enig om. Gjennomgå første tiltaksplan. Vurder i forhold til de tiltak som er/skal igangsettes, hvem som skal ha ansvar for hva, og sett dato for ny evaluering.</p>

TRINN	SAKSGANG	KOMMENTARER /VEILEDNING
8	<p>EVALUERING AV TILTAK, JUSTERING AV HANDLINGS-PLAN</p> <p>Fører ikke tiltakene til ønsket endring?</p>	<p>Dersom tiltakene ikke virket etter hensikt og den uheldige utviklingen fortsetter, ta saken opp med styrer/ressursteamet.</p> <p>Gi en redegjørelse av saken. Legg ved det du har av skriftlig dokumentasjon. Drøft hva som videre skal skje.</p> <p>Er bekymringen av en slik karakter at det må vurderes å sende henvisning til annen instans? Eventuelt hvilke instans?</p> <p>Ved usikkerhet kan saken drøftes anonymt eller åpent med aktuelle samarbeidinstans evt. barnevernet.</p> <p>Dersom en vurderer at saken bør henvises til PPT, helsestasjon/lege evt. andre, er det foreldrene som har ansvar for det. Eventuelt skriftlig samtykke i at barnehagen videreformidler kontakt – Ressursteamet bistår foresatte i dette arbeidet.</p> <p>Dersom det vurderes at saken bør henvises til barnevernet er det viktig at foresatte og er orientert.</p> <p>Kall inn til møte, gjennomgå bekymringen. La foresatte få kopi av meldingen, evt. innkall barnevernet til møte sammen med foreldrene</p> <p>NB!!! "Uten hinder av taushetsplikten skal offentlig ansatt gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste når det er grunn til å tro at barnet blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker."</p> <p>Ved mistanke om seksuelle overgrep, fysisk mishandling, der vold og trusler om vold blir brukt som maktmiddel eller der viktige bevis kan gå til spille eller liv og helse står i alvorlig fare, skal henvendelse til politi og/eller barnevern skje UTEN at foreldre kontaktes!</p>

AVTALE/ TILTAKSPLAN ETTER BEKYMRINGSSAMTALE

Navn på barnet:

Dato for samtale:

Disse deltok i samtalen:

- **Bekymringen for barnet skyldes:**

- **Hvilken endring ønskes for barnet /barnets situasjon:**

FØLGENDE AVTALE BLE INNGÅTT:

- **Barnehagen skal:**

- **Foresatte skal:**

- **Hva skal være oppnådd innen neste møte:**

- **Aktuell samarbeidsinstans:**

Dato og kl.slett for nytt møte:

Hvem skal delta:

.....
underskrift for foresatte

.....
underskrift for ansatte ved barnehagen

Risikosituasjoner knyttet til barnet

<ul style="list-style-type: none"> • Født prematurt • Utviklingsforsinkelse • Syndrom/hjerneskode • Hyperaktivitet, impulsivitet, oppmerksomhets- og Konsentrasjonsvansker • Sky, tilbaketrekkende, utrygg	<ul style="list-style-type: none"> • Psykiske lidelser • Utsatt for alvorlig omsorgssvikt • Somatisk sykdom • Utrygg tilknytning til sine omsorgsgivere • Lav sosial kompetanse • Relasjonsbrudd • Mobbing • Tap/sorg • Adoptivbarn • Fosterbarn • Rusmisbruk
--	---

Risikosituasjoner knyttet til familien

<ul style="list-style-type: none"> • Psykiske lidelser hos foreldre • Langvarig, høyt konfliktnivå mellom foreldre eller familiens sosiale nettverk • Foreldre med dårlig omsorgsevne • Vold i familien • Kriminalitet • Rusmisbruk • Dårlig økonomi	<ul style="list-style-type: none"> • Lang/flere atskillelser fra mor i de første leveår • Foreldre som er arbeidsledige over lang tid • Flere enn tre betydelige flyttinger fra barnet er 3 til 18 år • Samlivsbrudd - Nye parforhold • Familier som tilhører en annen etnisitet
--	--

Hva skal jeg se etter? – Risikofaktorer som kan bekrefte min bekymring:
--

Trekk ved barnet: (Hvordan er det med?)

A) Barnets forhold til voksne

- forholdet til foreldre (eks. viser følelser når det blir hentet/levert? Dialog?)
- relasjoner til voksne

B) Barnets samspill med andre barn, lekeevne og sosialkompetanse

- det sosiale nettverket
- relasjoner til andre barn
- forholdet til søsken
- sosial deltakelse
- lek, samlek/rollelek/parallell lek
- atferden (utagerende/stille/innadvendt/ overdrevent ansvarlig/tilpasningsdyktig..)
Hvordan reagerer barnet på krav?
- humør (smil/gråt)

C) Barnets konsentrasjon

- allmenntilstanden (trøtt/uopplagt)
- konsentrasjon/utholdenhet – over tid?
- språk/begrepsutvikling

D) Barnets fysiske utvikling og aktivitet

- grov-/finmotorikk/ fysisk aktivitet
- høyde/vekt/ (tynn, liten, blek, normal...)
- hygiene (kropp/klær)
- sykdom - Fravær – Hvis ja, hva skyldes i så fall det?

Trekk ved forelderfunksjonen: (Har foreldrene?)

- **En realistisk oppfatning av barnet?**

- Forelder tillegger barnet ufordelaktige egenskaper

- **Realistiske forventninger til barnets mestring?**

- Ser barnet i samsvar med sitt utviklingstrinn, setter ikke for høy eller lave forventninger, slik at barnet får et urealistisk selvbilde, eller nederlagfølelse

- **Positivt engasjert i barnet?**

- Observer forelder og barnets samspill
- Viser foreldre at de er opptatt av barnet (nærværende)? Oppmerksomme? Fysisk kontakt?

- **Empati med barnet?**

- Kanskje det viktigste. Viser følelser? Forståelse for barnets sorg /vonde opplevelser? Medfølelse? Handler de adekvat i forhold til opplysninger det får om barnet? F. eks lettkledd barn i vinterkulda.

- **Prioritert barnets behov?**

- Er egne behov viktigst? Kan de utsettes til barnets behov er dekket? Får barnet "lov til" å være barn? Ser forelder sammenheng mellom egne handlinger og konsekvensen for barnet?

- **Evne til å bære egen smerte og frustrasjon uten å måtte avreagere på barnet?**

- Observer frustrasjonstoleransen.

Kari Killen mener at man kun i forhold til de tre første punktene kan danne seg et realistisk bilde av omsorgssituasjonen via samtaler med foreldrene. De siste punktene må observeres.

Trekk ved familiesituasjonen:

- Møter foreldrene til foreldermøter og konferanser?
- Hvordan oppleves samarbeidet med foreldrene?
- Hvordan oppleves den daglige oppfølgingen?
- Hvordan er familiesituasjonen? (sykdom, kriser)
- Hva med søsken, antall, alder, funksjonshemminger?
- Hvordan blir barnet prioritert?
- Er det rusproblemer i familien?
- Hvordan er de følelsesmessige båndene mellom foreldre og barn?

Ved beskrivelse av observasjoner - Bruk konkrete eksempler for å underbygge